

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМЫН ДАРГА
А.ОТГОНБААТАР ТАНАА

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2024.08.06 № 01/757
танай _____-ны № _____-т

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр хуульд
заасан шаардлагад нийцсэн талаарх
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5.4-т заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хөвсгөл аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох Үнэн ба зөв намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Хөвсгөл аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо, судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817 - 1 : 2020 Төрийн аудит. Тулгуур зарчим, MNS 6817 - 6 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817 - 8 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Үнэн ба зөв намын Хөвсгөл аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн

тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлага болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжид тус тус нийцсэн байна.

Үнэн ба зөв намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр (6 хуудас)-ийг хавсаргав.

Хувийг: Үнэн ба зөв намд

Хувийг: Хөвсгөл аймгийн Сонгуулийн хороонд

Хавсралт .6. хуудастай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ

ХҮЧТЭЙ СӨРӨГ ХҮЧИН

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ-ын
Хөвсгөл аймгийн ИТХ-ын
сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ /2024/

1

172004004 1 1 0470605

Handwritten signature

0000000001

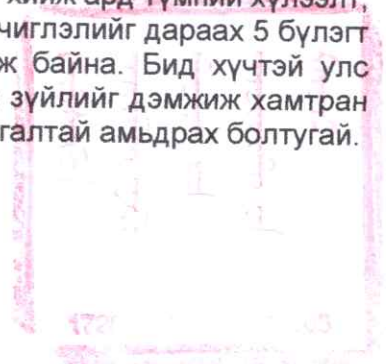
ТӨРД ХЯНАЛТ ТҮМЭНД ИТГЭЛ...

ТОВЧЛОЛ

Монгол Улсын өнгөрсөн 30 жилийн нийгэм, улс төрийн бодлого, амьдралд дүгнэлт хийж, 1990-2020 оныг хүртэлх УИХ 8 удаагийн, Ерөнхийлөгчийн 9 удаагийн, Орон нутгийн 8 удаагийн сонгуулиар ард түмэн, сонгогчдын сонголт, итгэл найдварыг зөвхөн өөрсдийн ЯЛАЛТ хэмээн ойлгож, МАНАН шударга ёсыг уландаа гишгэж, хууль гаргаж хулгай хийдэг авлигажсан, өрөнд орсон, ард түмэн нь ядуу өнөөгийн Монгол Улсыг бий болгосон байна.

Бид шударга ухаант ард түмний МАН, АН намуудын төр барих хугацааны үнэлэлт, дүгнэлт байнгын шүүмжлэлүүдтэй санал нэгдсэний үндсэн дээр 2017 онд Монгол Улсаа мандуулах гарц болгож Улс Төрийн жинхэнэ хүчин ҮНЭН БА ЗӨВ намыг байгуулсан болно.

МАНАН-г устгах нь чухал боловч МАНАН-ыг устгасны дараа Монгол Улсаа хүчирхэг болгож, ард түмнээ амар амгалан амьдруулах нь түүнээс чухал тул бид МОНГОЛ УЛСЫНХАА гурван цагийн хэлхээнд дүгнэлт хийж ард түмний хүлээлт, шаардлагад нийцсэн Улсаа засаж, хөгжүүлэх, үндсэн чиглэлийг дараах 5 бүлэгт багтаан гүйцэтгэхээр төлөвлөж буйгаа санал болгож байна. Бид хүчтэй улс төрийн хүчин байж төрд хяналт тогтоохоос гадна зөв зүйлийг дэмжиж хамтран ажиллах болно. Улс орон минь хөгжиж, ард түмэн жаргалтай амьдрах болтугай.

0000000000?

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ
УЛСАА ЗАСАХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

Монголын ард түмэн бид:

- улсынхаа тусгаар тогтнол, бүрэн эрхт байдлыг бататган бэхжүүлж,
- хүний эрх, эрх чөлөө, шударга ёс, үндэснийхээ эв нэгдлийг эрхэмлэн дээдэлж,
- төрт ёс, түүх, соёлынхоо уламжлалыг нандигнан өвлөж,
- хүн төрөлхтний соёл иргэншлийн ололтыг хүндэтгэн үзэж,
- эх орондоо хүмүүнлэг, иргэний ардчилсан нийгэм цогцлуулан хөгжүүлэхийг эрхэм зорилго болгоно гэсэн

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн зорилго дор сайн чигийг зөв заах ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ-ын

Хөвсгөл аймгийн ИТХ-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ҮНДЭСНИЙ БАХАРХАЛ

НЭГЭН ЗҮЙЛ: Монголын ард түмний төлөө МАН, АН-ын хэзээ ч хийхгүй зүйлийг

Монголын ард түмнийхээ төлөө ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ дараах заалтуудаар хийнэ.

- 1.1 Монгол судлалыг хөгжүүлэхийг дэмжиж, дотоод, гадаадын судлаач, эрдэмтдийн судалгаа, аялал жуулчлалын шинжтэй аймгийн хэмжээнд болон бүс нутгийн хэмжээнд жил тутам зохион байгуулан, цаашид уламжлал болгоно.
- 1.2 Монгол түмний ондоошил болох нүүдлийн соёл иргэншлийг хадгалж, өвлүүлэхэд бүх талаар дэмжлэг үзүүлж, сурталчлах, таниулах бодлого баримтална.
- 1.3 Монгол бичгийн боловсролыг түгээн дэлгэрүүлэхэд анхаарч, монгол бичгээр хэвлэсэн ном, зохиогыг бүтээн, хөтөлбөр арга хэмжээг уялдаа, холбоотой зохион байгуулна.
- 1.4 Монголчуудын эв нэгдэл, эх оронч үзэл санааг төлөвшүүлэх ажлыг төр засгийн нэн тэргүүний ажил гэж үзнэ.
- 1.5 Монгол соён гэгээрэл, эрдэм мэдлэг, ёс суртахууныг нэгдсэн бодлого, хөтөлбөрийн цөм болгоно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ:БАДРАН ГИЙХ МОНГОЛ ХҮН

НЭГЭН ЗҮЙЛ: 1992-оос хойш АН, МАН-ын ард түмэнд амлаж мөрийн хөтөлбөртөө тусгаад хийгээгүй ард түмнийг хуурч мэхэлсэн сонгуулийн амлалтыг бүрийг бодит ажил болгохыг шаардаж нэхсэн сөрөг хүчин байх болно.

- 2.1 Ядуурал, ажилгүйдэл, тэгш бус байдлыг арилгах зорилгоор боловсролын хүртээмжийг сайжруулж, аз жаргалтай Монгол хүнийг бий болно.
- 2.2 Боловсрол /Мэдлэг + Чадвар + Хүмүүжил + Ёс зүй + Хариуцлага + Өв соёл+.../ ын ойлголтыг зөв тодорхойлж улс орноо хүчирхэг болгох зөв сэтгэлтэй иргэдийг бэлдэнэ.
- 2.3 Хүүхэд, өсвөр үеийнхнийг эх оронч үзлээр хүмүүжүүлэх, амьдрах ухаанд сургахад чиглэгдсэн ном зохиол, бүтээл туурвилыг төрөөс хөхүүлэн дэмжинэ.

ҮНЭН БА ЗӨВ НАМ /2024/

3

0000000003

- 3.5 Төрийн албан хаагчдыг шилж сонгох, мэргэжил ур чадварыг нь дээшлүүлэх, идэвхжүүлэх тогтолцоог төгөлдөржүүлнэ.
- 3.6 хүмүүст хөрөнгийн эх үүсвэрээ нотлох шалгалт оруулан, зохих шатны хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлж ажиллана.
- 3.7 Нийгмийн халамжийн зорилтот бүлэгт хүрч халамжийн үйлчилгээг ил тод, нээлттэй, чирэгдэлгүй хүргэнэ.
- 3.8 Хүнсний бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдал, хяналтыг сайжруулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ:НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

- 4.1 Булаг шандын эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлэн, хөв цөөрөм байгуулахад анхаарна.
- 4.2 Эвдрэлд орж, доройтсон газрыг нөхөн сэргээн, хог хаягдал бүхий талбайг үе шаттайгаар бууруулна.
- 4.3 Нэн ховор, ховор амьтан, ургамлын нөөц, ховордсон зүйлийг хамгаалж, нөхөн сэргээн нутагшуулахад анхаарна.
- 4.4 Гол мөрөн, ойн санг хамгаалах ажлын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана. Мод тарих, бэлчээрийг нөхөн сэргээх ажлыг эрчимжүүлэх хөтөлбөрийг дэмжинэ.
- 4.5 Гамшигтай тэмцэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгон засаг захиргааны нэгж, бүс нутгийн чадварыг сайжруулна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ: ЭДИЙН ЗАСАГ, ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

- 5.1 Байгалийн баялагт түшиглэж, боловсруулах үйлдвэр барих хувийн хэвшлийг дэмжиж ажиллана.
- 5.2 Дулааны цахилгаан станцын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх ажлыг эрчимжүүлэхэд дэмжиж ажиллана.
- 5.3 Малчдын талаар төрөөс баримталж буй бодлогын шинэчлэлийг санаачилж, малчдын нийгэм, эрүүл мэндийн баталгааг сайжруулахын төлөө ажиллана.
- 5.4 Малын тоо толгойд бус, чанарт анхаарснаар бэлчээрийн даац хэтрэлтийг зохистой шийдвэрлэнэ.
- 5.5 Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний боловсруулалтыг нэмэгдүүлж, экспортыг дэмжинэ.
- 5.6 Аймгийн өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, худалдааны үр ашгийг дээшлүүлэх, дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг чиглүүлэх, тогтвортой хөгжлийг хангахад гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг эрчимжүүлнэ.
- 5.7 Байгальд ээлтэй, бэлчээрийн мал аж ахуй, зэрлэг ан амьтанд ээлтэй дэд бүтцүүдийг төлөвлөн, эрх барих дээд байгууллагад өргөн барьж, шийдвэрлүүлнэ.
- 5.8 Орон нутгийн аялал жуулчлалын байгууллагуудын чадавхыг дээшлүүлж, орлогыг нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ:БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

- 6.1 Дэлхий дахины болон бүс нутгийн улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагаанд харилцан ашигтай байх зарчмыг баримтлан идэвхтэй оролцоно.

0000000005

- 6.2 Дотоод, гадаадын жуулчдад зориулсан аялал жуулчлалын зурвасуудыг ая тохитой хөгжүүлж, хувийн хэвшлээр дамжуулан аймгийн төсвийн орлогыг нэмэгдүүлнэ.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ: АМАР ТАЙВАН АМЬДРАЛЫН ҮНДЭС

- 7.1 Зэвсэгт хүчний бэлтгэл сургуулилтыг бүсийн хэмжээнд хамтран зохион байгуулах ажлыг санаачилна.
- 7.2 Аймгийн нийт иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах үүднээс хүчний байгууллагын шуурхай байдлыг дээшлүүлнэ. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэлтийг ухуулан таниулах арга хэмжээг дэмжинэ.
- 7.3 Мэдээллийн аюулгүй байдлыг сайжруулахад олон улсын төсөл хөтөлбөрүүдийг чиглүүлнэ.
- 7.4 Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг сайжруулж, хүүхдийн эрхийг дээдлэн, аливаа хэлбэрийн хүчирхийлэл, дарамт шахалт, хөдөлмөрийн мөлжлөгөөс ангид байлгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.
- 7.5 Гадаад орнуудын хамтын ажиллагааг зохих шатанд дэмжиж ажиллахдаа үндэсний аюулгүй байдал, ард түмний язгуур эрх ашгийн үүднээс зохистой тэнцвэрийг хадгалах бодлого явуулна.

ҮНЭН ЯЛНА ҮР ҮЛДЭНЭ...